

правоохоронних органів на бізнес, з іншого – карт-бланш для недобросовісного менеджменту. Вбачається, що важливим є дотримання балансу між приватними та публічними інтересами, тому парадигма відповідальності посадових осіб в розвинутих європейських державах інша, ніж в вітчизняному законодавстві.

1. *Гарагонич О. В., Дорошенко Л. М., Кологойда О. В., Пожоджук Т. Б. Корпоративне право : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 668 с.*

2. *COMPANIES ACT <https://legislation.mt/eli/cap/386/eng/pdf>.*

**Іван ДУРКАЧ**

*аспірант Навчально-наукового юридичного інституту  
Карпатського національного університету*

*імені Василя Стефаника*

*<https://orcid.org/0009-0004-7603-6779>*

## **КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПАРКІВ У СВІТІ**

Сучасний активний розвиток інновацій у всіх сферах став каталізатором створення мережі технологічних парків у всіх країнах світу. Технологічні парки, будучи основою сучасної інноваційної інфраструктури, здатні масштабувати економічний оборот у державі, забезпечити логічні взаємозв'язки між науковим сектором, бізнесовим сегментом та державою і територіальними громадами. Відтак, очевидно, що державна політика сучасних країн містить у своїй основі, у тому числі, і прагнення забезпечити ефективність діяльності технологічних парків. Адже науково-технологічні парки, як зазначає Т.К. Кваша, формуються для сприяння співпраці з метою збільшення прибутків від інвестицій у науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи й широкомасштабні дослідницькі проекти; задоволення потреб галузей, що вимагають знань, в інфраструктурі та пов'язаних з нею послугах [1, с. 15]. Враховуючи викладені обставини та поширені на сьогодні максимально процеси світової інтеграції, виникає обґрунтована потреба дослідження та розкриття концептуальних моделей розвитку науково-технологічних парків у різних державах світового простору. На основі такого аналізу можливим є

сформувати ті світові особливості розвитку технологічних парків, які ефективно працюватимуть в сучасних вітчизняних реаліях.

Розглядаючи світові тренди та особливості регулювання технологічних парків, варто розпочати із специфіки термінології, якою останні позначаються. Зокрема, відповідно до позицій ЮНЕСКО у практиці світовій застосовується значна кількість синонімів, як-от: науковий і технологічний парк, технологічний парк, дослідницький парк, біопарк, технопарк, технополіс, технополіс, наукове місто та наукове містечко. Згідно із концептуальним баченням ЮНЕСКО під науковим технологічним парком слід розуміти об'єкти нерухомості, придатні для підтримки кластерів наукоємних компаній з метою комерціалізації науки і технологій. В такому ракурсі наукові технологічні парки спрямовані на сприяння розвитку та економіки, побудованої на інноваційних знаннях через консолідацію наукових досліджень з бізнесом, інвесторами, державними організаціями і їх стратегічними програмами підтримки бізнесу [2]. Сучасні учені підкреслюють, що світові підходи щодо бачення технопаркової структури не напрацювали чіткої диференціації між визначеннями технологічного, наукового та дослідного парку. Зазвичай, у кожній державі використовується одне з формулювань. А відтак, із практичної позиції терміни «науковий парк», «технопарк», «дослідницький парк», «інноваційний центр», «центр розвитку передових технологій» загалом слід вважати синонімічними поняттями [3, с. 48].

Слід відзначити, що вище наведений базовий підхід щодо технологічних парків прослідковується у самих моделях технологічних парків, які застосовуються у світі. Зокрема, класичним прикладом науково-технологічних парків є Кремнієва долина, в основі формування якої був Стенфордський університет та його базова політика спрямована на мотивування професорів і студентів до практичної реалізації своїх досліджень. Університетська адміністрація будь-якими шляхами стимулює студентів до перетворення їх індивідуальних досліджень на стартапи технологічної спрямованості [4, с. 99].

Поєднання наукових та технологічних характеристик парків прослідковується також при розгляді основних моделей технологічних парків у світі, які виділяються ученими. Сучасні

науковці, коли обговорюють особливості розвитку науково-технологічних парків у світовому масштабі, зазначають, що останні не є універсальними, вони розвиваються по-різному залежно від сукупності локальних умов, як-от: сфери фокусування, джерел фінансування, відносин з університетами. Саме тому формуються різні моделі науково-технологічних парків, і їх вплив на інноваційну економіку держави. Така якість сучасних світових науково-технологічних парків називається гетерогенністю, яка проявляється через наявність різних функціональних компонентів – R&D-центрів, університетських структур, стартапів, інкубаторів, виробничих зон. Гетерогенність на рівні парків проявляється через диференціацію їх за своєю інфраструктурою, управлінням, стратегічним фокусом та конкретними знаннями та інноваційними послугами, які вони надають, що впливає на їхню ефективність [5, с. 1472; 6, с. 148].

Зазначена універсальна якість наукових технологічних парків прослідковується крізь призму виокремлення базових моделей науково-технологічних парків у світі. Зокрема, учені виділяють американську, японську та змішану моделі. Перша із них – американська, полягає у розташуванні технологічних компаній на базі університетів, що забезпечує поєднання науки та виробництва. Проявом такої моделі слід вважати Стенфордський науковий парк у США. Він є одним із найбільш масштабних наукових парків у світі. Друга модель – японська, також функціонує на підґрунті наукового ресурсу і метою науково-технологічного парку є комерціалізація наукових результатів та спеціалізація на прикладних дослідницьких роботах. Фінансування будівництва технополісів здійснюється переважно на регіональному рівні за рахунок місцевих податків, внесків корпорацій та пільг, наданих центральною владою. Змішана модель технологічних парків є урбаністичним парком, так як уособлює, фактично, самостійне місто, наповнене усією необхідною для його забезпечення інфраструктурою. В межах таких парків діють виробничі підприємства, ліцеї, освітні центри тощо [7, с. 98].

Варто зазначити, що вітчизняні правові реалії регулювання технологічних парків в Україні дещо відмінні від сучасних світових трендів концептуального розвитку таких парків. Адже вітчизняний законодавець пішов шляхом чіткого розмежування технологічних парків та наукових парків в Україні: перші

регулюються Законом України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», а другі – Законом України «Про наукові парки». Такого роду законодавче розмежування сформуло перші як орієнтовані на виробництво, а другі – орієнтовані на університети та наукові установи і їх інтелектуальні ресурси. Очевидно, що світові тенденції щодо регулювання технопарків виходять із того, що вони регулюються як універсальні конструкції, здатні фокусуватися на різних аспектах розробки та впровадження інновацій. Таким чином, технологічний парк здатен функціонувати на базі університету і використовувати у виробництві результати науково-дослідницької своєї діяльності. Будь-який технологічний парк буде ефективним за умови поєднання наукового та виробничого ресурсу.

1. Кваша Т.К. *Науково-технологічні парки: теоретичні та практичні аспекти створення й міжнародний досвід розвитку. Наука, технології, інновації.* 2017, № 4. С. 10-26.

2. *Science Park and Technology Business Incubator UNESCO-WTA INITIATIVES* [www.unesco.org](http://www.unesco.org) [www.wtanet.org](http://www.wtanet.org) (2006 - 2010). URL: <https://cambridgemba.wordpress.com/wp-content/uploads/2012/07/unesco-wta-science-park-report.pdf>.

3. Присвітла О.В. Роль наукових парків у формуванні національної інноваційної системи. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*, 2022 р., № 1 (124). С. 46-49.

4. Антонюк О.В., Шадура В.М., Шевченко А.Ю. Третя місія університетів (університети 4.0). *Інноваційна екосистема України: огляд сучасності.* ДНУ «Інститут математики НАН України», 2020. С. 93-117.

5. Rodrigo Dávila Bolliger, Bruno Brandão Fischer, Adriana Ferreira de Faria, Marcelo Gonçalves de Amaral, Milena Pavan Serafim. *Heterogeneous profiles and trajectories of science and technology parks: evidence from Brazil. The Journal of Technology Transfer. Volume 50, 2024. P. 1461–1490.*

6. Alberto Albahari. *Heterogeneity as a Key for Understanding Science and Technology Park Effects. Science and Technology Parks and Regional Economic Development.* 2019. P. 143–157.

7. Уханова І. О. *Розвиток та функціонування технопарків: світовий досвід та специфіка в Україні: монографія, ОНЕУ. Одеса, 2012. 131 с.*

**Валентина ЖОРНОКУЙ**  
*кандидатка юридичних наук, доцентка,  
професорка кафедри правового забезпечення  
підприємницької діяльності та фінансової безпеки  
Харківського національного університету внутрішніх справ  
<https://orcid.org/0000-0001-7706-8538>*

## **ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОСІБ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ФУНКЦІЇ ОРГАНІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО ТОВАРИСТВА, ПЕРЕД ЙОГО УЧАСНИКАМИ**

Метою належної охорони прав суб'єктів корпоративних відносин є гарантії інвесторам, що їх кошти не будуть привласнені чи іншим (нецільовим) способом використані особами, що здійснюють функції органів підприємницького товариства. Враховуючи те, що корпоративні відносини за своєю правовою природою є відносними та, за загальним визнанням існують між підприємницьким товариством та його учасниками, виникає питання про порушення їх прав третіми особами (у нашому випадку – особами, що здійснюють функції органів такого товариства). Цивілістична ж доктрина виходить з того, що відносні права можуть бути порушені лише особами, які є сторонами таких відносних правових зв'язків. Основу такого підходу становить поділ цивільно-правової відповідальності на договірну та деліктну, де перша настає за порушення договірного зобов'язання, а друга – за порушення, що не пов'язані з виконанням зобов'язання.

Варто зважити, що деліктна відповідальність за завдання шкоди загалом не може наставати за невиконання корпоративного обов'язку у відносинах між особою, що здійснює функції органу підприємницького товариства, та його учасником. При існуванні між ними відносного правового зв'язку будь-яка завдана у його рамках шкода має відшкодовуватися у порядку застосування відповідальності (договірної чи корпоративної), що є похідною з порушення такого відносного права. Отже, порушити корпоративний обов'язок його невиконанням може лише суб'єкт, який є носієм цього обов'язку. Проте це зовсім не означає, що деліктна відповідальність не може наставати за завдання шкоди корпоративним правам учасників товариства